

سیستان و بلوچستان؛ بهشت پیمانکاران بدقول

صفحه ۱۶

دوقطبی سازی آرزوهای هنرمندان را به باد می دهد

گفت و گوی عوامل سریال «عشق کوفی» با «فرهیختگان»

۱۳ و ۱۲

روزنامه خبری-تحلیلی، دانشگاهی، صبح ایران
صدای نخبگان، نگاه جوانان
۱۶ صفحه
۵۰۰۰ تومان
فصل جدید رادیو مضمون:
روایت سال های جنگ

فرهیختگان

شماره مسلسل ۳۶۷۲
پخشیه ۲۲ مرداد ۱۴۰۲
۲۳ مهر ۱۴۴۵
۱۳ آگوست ۲۰۲۳
شماره ۳۹۳۲

3 Aug 2023 | vol.15 | No. 3934 | 16 Pages

جاستین ترودو که این روزها وضعیت شخصی خوبی ندارد، پذیرای گروهک منافقین می شود؟

ازدواج تشکیلاتی

منافع اقتصادی و امنیت سایبری دولت ترودو توانایی پاسخ های احتمالی در واکنش به این اقدام را دارد؟

۷۹۲

ایران در توسعه دولت الکترونیک در رتبه ۹۱ جهان قرار دارد

ساعی، عضو شورای عالی انقلاب فرهنگی در گفت و گویا «فرهیختگان»:

سرمایه گذاری آمریکایی ها در حوزه فناوری چین به شدت نزولی شده است

سیستم فعلا قطع است

در سال انتخابات باید گفت و گوهای جدی دانشجویی شکل بگیرد

آمریکادندان اژدها را می کشد؟

« یادداشت

ماجرای گردن نگرتن ممیزی کتاب

عاطفه جعفری
خبرنگار گروه فرهنگ

بار دیگر انتشار یک خبر ساده تبدیل به یک جنجال دیگر در حوزه فرهنگ شد. یک نویسنده کتابی را که در حوزه دفاع مقدس آماده کرده بود بدون دریافت مجوز انتشار در فضای مجازی بازگاری می کند. در بهترین حالت ممکن بازار نشر، تیراژ یک کتاب ۲۰۰۰ نسخه است اما هو و جنجالی که حول وحوش انتشار کتاب در فضای مجازی به راه افتاده، باعث شده که فعلا و در دو روز اول بازگاری، فقط در کانال تلگرامی این نویسنده، ۷۰ هزار بار دیده شود. اما قضیه از چه قرار است؟

هفتم مهرماه سال گذشته، جعفر شیرعلی نیا، نویسنده کتاب «نکته های تاریخی» مدعی شد وزارت ارشاد گفته کتابش غیرقابل چاپ است. او در سال ۱۴۰۰ هم اعلام کرده بود وزارت ارشاد مجوز کتاب هایش در انتشارات سایان را لغو کرده که البته همان زمان این ادعا از سوی وزارت ارشاد تایید نشد. با این حال همچنان موارد ادعایی این نویسنده در خصوص عدم موافقت ارشاد برای چاپ کتاب هایش در بازار فضای مجازی خریدار دارد و بدتر اینکه، همچنان مشخص نیست موارد اختلافی او با وزارت ارشاد بر سر چیست. حتی شیرعلی نیا مدعی شده وزارت ارشاد به او گفته بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش های دفاع مقدس مانع از انتشار کتاب نکته های تاریخی شده و جالب تر اینکه تا زمان نگارش این نوشتار وزارت ارشاد این ادعای شیرعلی نیا را رد یا تایید نکرده است.

فارغ از مورد ادعایی شیرعلی نیا با دقت نظر در خصوص موارد مشابه به نظر می رسد سهم وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در نظارت بر محتوای حوزه نشر به نهاد های دیگر تفویض شده است. از سال های دور نسبت به مساله نظارت بر کتاب اختلاف نظر هایی وجود داشته است، برخی معتقد به نظارت پسینی در چاپ کتاب هستند و نظر مرسوم دیگری هم هست که روند فعلی نظارت پیشینی بر کتاب را درست می داند. ما می آنکه بخواهیم وارد این جدل تاریخی بشویم، برای بررسی این موضوع اختلافی فعلی به فرآیندهای قانونی نظارت رجوع می کنیم. سال ۱۳۸۹ شورای عالی انقلاب فرهنگی، «اهداف، سیاست ها و ضوابط نشر کتاب» را مانند گذشته به وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی سپرد و در مصوبه ای این موضوع را ابلاغ کرد و در ماده های مختلف به چگونگی اجرای آن پرداخت. در ماده ۵ این مصوبه آمده است نظارت بر امر طبع و نشر کتاب و اجرای صحیح اصل ۲۴ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران به عهده وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی است. این وزارتخانه هیات نظارتی متشکل از حداقل پنج نفر از میان صاحب نظران و شخصیت های علمی، دینی و فرهنگی وارد به مسائل کتاب و نشر و امور اجتماعی و سیاسی و تبلیغاتی را انتخاب و جهت تصویب به شورای عالی انقلاب فرهنگی معرفی خواهد کرد. همچنین در تبصره این ماده قانونی آمده است: «متناسب با هر رشته تخصصی و کاری، کارگروهی متشکل از افراد صاحب نظر و به انتخاب شورای فرهنگ عمومی و زیر نظر هیات تشکیل

می شود. علاوه بر کارگروه های تخصصی فوق، کارگروه های استانی نیز به معرفی هیات و انتخاب شورای فرهنگ عمومی تشکیل می شود.»

همچنین ماده ۹ این مصوبه می گوید: «هیات نظارت می تواند با تایید شورای فرهنگ عمومی کمیته های متعدد داوری برای بررسی و ارزیابی آثار و کتب مورد تقاضا برای نشر تشکیل دهد. آثار مزبور برای بررسی و ارزیابی به یکی از کمیته های مزبور به عنوان کمیته اولیه ارائه می شود. در صورتی که پاسخ کمیته اولیه نسبت به انتشار آن مساعد باشد با اخذ تعهد کتبی از ناشر مجوز چاپ به وی داده می شود؛ در غیر این صورت وی می تواند پس از ابلاغ اصلاحات و نظرات کمیته و ارائه تعهد مبنی بر اعمال اصلاحات مزبور نسبت به انتشار اثر و کتاب خود اقدام کند. همچنین در صورتی که نسبت به رأی کمیته اولیه اعتراض به عمل آید، موضوع برای بررسی مجدد به کمیته دوم (موازی) ارائه می شود. پس از بررسی در صورت تایید نظر کمیته اولیه بایستی اصلاحات ابلاغی کمیته مزبور اعمال شود و در موارد بروز اختلاف نظر میان کمیته های اول و دوم، موضوع به کمیته سوم برای بررسی و اظهار نظر نهایی ارائه می شود و نظر این کمیته قطعی و لازم الاتباع است.»

بر اساس آنچه در قانون آمده است، مرجع اصلی برای صدور مجوز کتاب، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی است که باید در مورد چاپ شدن کتاب نظر نهایی بدهد و تصمیم گیری کند. اما به نظر می رسد گاهی اوقات زور نهادها و بخش هایی خارج از بدنه دولت بیشتر از وزارت ارشاد است تا حدی که مانع انتشار کتاب می شود.

در نمونه اخیر و مشهوری که در نمایشگاه کتاب امسال اتفاق افتاد دیدیم که کتاب «نامزد گلوله ها» نوشته مرتضی سرهنگی از انتشارات خط مقدم جمع آوری شد. دلیلی که عنوان شد مجوز نداشتن کتاب بود، اما در حاشیه ها شنیده شد که آثار مرتبط با شهید حاج قاسم سلیمانی باید توسط بنیاد مکتب حاج قاسم، مورد بررسی قرار گیرد. چنین رویه ای در مورد آثار مرتبط با حوزه دفاع مقدس هم گفته می شود که باید توسط بنیاد حفظ و نشر ارزش های دفاع مقدس مورد تایید قرار گیرد.

مطابق قانون فصل الخطاب نظارت بر کتاب و وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی است و هرگونه اقدامی که منجر به بی اعتبار کردن این وزارتخانه شود نتیجه ای جز هرج و مرج و بلبشوی فرهنگی نخواهد داشت. ضمن اینکه در وضعیت امروز رسانه، عدم تدبیر در مواجهه با امر نظارت بر کتاب، نتیجه ای جز این نخواهد داشت که نویسندگان مسیرهای دیگری را برای انتشار اثر خود انتخاب کنند که خارج از دسترس نظارتی است. چنین وضعیتی عارضه هایی دارد که یکی از آنها شکل دادن یک موقعیت دوپینگی برای شهرت یافتن یک فرد در فضای رسانه است. آن بخشی از مردم که با حوزه کتاب ارتباط نزدیک دارند به این واقفند که میزان سختگیری نظارتی در حوزه کتاب کمتر از دیگر حوزه های فرهنگی است و نویسندگان هم تاکید دارند که کارشناسان این بخش فرهنگ رواداری بیشتری دارند. اما برون داد اتفاقاتی همچون واقعه اخیر چه چیزی در فضای رسانه خواهد داشت جز اینکه گفته می شود در حوزه کتاب هم، بگیر و ببند است و کتاب های زیادی پشت در نظارت باقی مانده است.

مضمون

رادیو مضمون، کاری از گروه پادکست های همیشه در میان و روزنامه فرهیختگان

روایت های

سالی حلای

چینتگ

| فصل جدید رادیو مضمون منتشر شد |

@radiomazmoon

